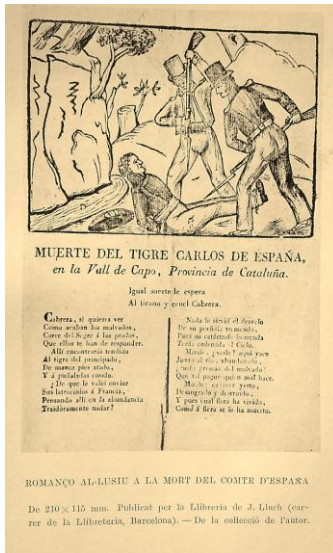

Charles d'Espagnac [o d'Espagne] –El Comte d'Espanya- (Castell de Ramefòrt, Foix, Llenguadoc 1775 – Organyà, Alt Urgell 1839). Controvertit i polèmic militar, bon estratega i amb capacitat de comandament. Lluità al servei dels Borbó d'Espanya a la Guerra Gran i a la del Francès. Es va unir de forma incondicional a la reacció absolutista promoguda per Ferran VII al seu retorn com a rei d'Espanya. L'any 1815, Charles d'Espagnac es nomenat governador de Tarragona. Dos anys després castellanitza oficialment el seu nom (Carlos de España). Degut als seus mèrits i a la seva lleialtat, Ferran VII el nomena Comte d'Espanya l'any 1819. Durant el Trienni Liberal (1820-23) continuarà donant suport incondicional al rei. Tant és així que l'any 1823 gestiona i coordina l'entrada del duc d'Angulema amb els Cent Mil Fills de Sant Lluís per posar punt i final al Trienni Liberal.

Un cop inaugurada la Dècada Ominosa (1823-1833) és nomenat capità general de Navarra (1823). L'any 1825, el Comte d'Espanya, s'erigeix en repressor dels aixecaments ultrareialistes comandats per Georges Bessières. L'any 1827 es produeix la sublevació dels radicals absolutistes comandats per Josep Bossoms –àlies *Jep dels Estanys-* (Guerra dels Malcontents o Agraviats). Ferran VII el nomena Gran d'Espanya i capità general de Catalunya, càrrec en el qual es farà tristament famós al reprimir de forma cruel i sanguinària la Revolta dels Malcontents, una política de brutalitat i de terror que continuarà aplicant un cop sufocada la Revolta. L'espiral despòtica i brutal del Comte provocarà la seva destitució i el cessament en tots els seus càrrecs l'any 1832 veient-se obligat a exiliar-se a França. El seu retorn a Catalunya i a la vida política i militar es produirà el mes de juliol de 1838 a instàncies de la Junta Governativa del Principat de Catalunya –la Junta de Berga- màxim òrgan del govern carlí de Catalunya durant la Primera Guerra. Obsessionat per la disciplina i la defensa ordenà la construcció i rehabilitació de diverses fortificacions. Els seus excessos despòtics els complot de la mateixa 26 d'octubre de 1839. Set novembre, el Comte en una misteriosa prop d'Organyà, mentre es seva escorta cap a França.

feren temut i impopular. Un Junta de Berga el destituí el dies després, el 2 de d'Espanya moria assassinat emboscada al Pont d'Espia, dirigia juntament amb la

BERGA VIU L'ESTIU '14 PASSEJADA CARLINA A LA TORRE DE LA PETITA

oli de Ferrer Dalmau sobre les Guerres Carlines

175è aniversari de la destitució i assassinat del Comte d'Espanya

Diumenge 10 d'agost a les 10.00 h de la plaça de Sant Pere

Obert a tots els públics. Visita gratuïta

(romanzo al-lusiu de la mort del Comte d'Espanya publicat per la llibreria de J. Lluch al carrer de la Llibreteria de Barcelona el mes de novembre de 1839 i inclòs en el llibre **La Primera Guerra Carlina a Catalunya** de Ferran de Sagarra i de Siscar (Ed. Barcino, 1935)

Toni Gol Roca

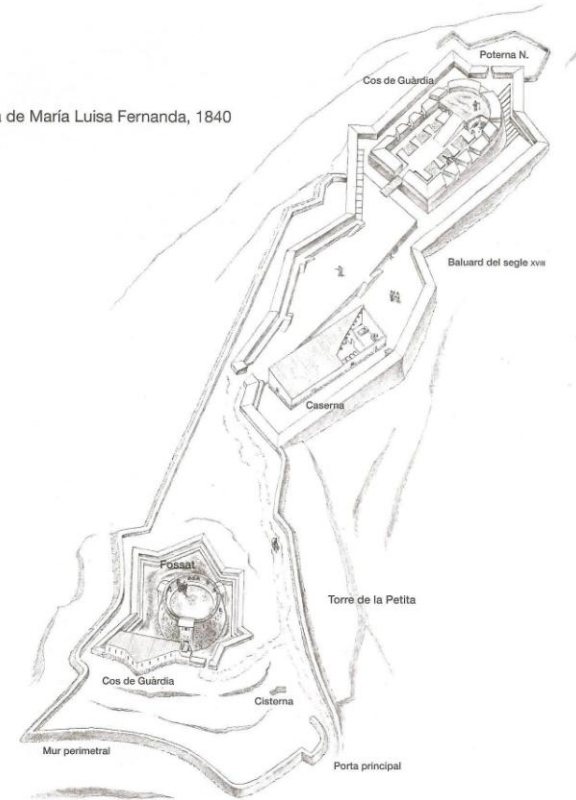
En la Sierra de la Petita se levantaba otra fortaleza de fabricación ostentosa y magnífica, la cual dominaba todas las demás obras de defensa, excepto la de la Virgen de Queralt, ya muy al Oeste.

Al castillo de la Petita le tenían los carlistas en gran estima y le daban más importancia que al antiguo; pues, sobre ser suficiente para una guarnición de dos mil infantes y doscientos caballos, sus baluartes estaban tan bien concluidos que le daban trazas de una respetable fortaleza.

El castillo de la Sierra de la Petita dominaba las demás defensas. Habían hecho en ellas los carlistas, hacia el Este, una plataforma o batería semicircular, en cuya gola una cortadura la separaba del resto de la obra defensiva. En la parte Oeste se había construido una torre circular de mucha solidez que por su natural posición dominaba, batía y enfilaba el castillo y la villa.

“Humano enigma” (Pío Baroja)(Ed. Caro Raggio, 1981)

Fortalesa de María Luisa Fernanda, 1840

Il·lustració de Josep Culell

L'EROL

La Torre de la Petita era una fortificació de vigilància i defensa construïda per ordre de Charles d'Espagnac –el Comte d'Espanya– l'any 1838 en plena dominació carlista durant la Primera Guerra Carlina o Guerra dels Set Anys (1833-1840), una fortificació emmarcada dins del baluard d'artilleria construït a finals del segle XVIII, posteriorment ampliat i visiblement millorat i conegut a partir de la dècada de 1830 com a fortalesa de María Luisa Fernanda o fortí de la Petita (no és pot afirmar amb rotunditat, però és probable que el sobrenom de “La Petita” sigui degut a que la infanta María Luisa Fernanda era la filla petita del rei

Ferran VII i neboda del pretendent carlí al tron, Carles Maria Isidre de Borbó). La Torre, situada de forma estratègica damunt la serra de la Petita, té un domini visual, extens i ampli, sobre els quatre punts cardinals; la seva funció era la de controlar les aproximacions de tropes enemigues, especialment les provinents del nord i de l'est. L'any 1868 es va desocupar militarment; per altra banda, en un acurat i exhaustiu estudi sobre els orígens i l'evolució històrica del baluard i la Torre de la Petita, l'historiador Martí Picas Sala, ens informa de les diverses propostes d'enderrocament de la Torre i de l'incendi que va patir l'any 1869 quan ja s'havia portat a terme la desocupació. Durant la Darrera Carlinada (1872-1876), concretament l'any 1873 la comandància militar de Berga projectà novament d'enderrocar-la. Les protestes i les fortes pressions del aleshores alcalde de Berga, en Ramon Pujol i Thomàs, i una bona part de la ciutadania berguedana ho impediren.

Textos i fotografies: Toni Gol Roca (golroca.toni@gmail.com)